

Læge mod den anden kyndige Læge, og beder lagt Mærke til, at hvilkensomhelst lægevidenskabelig Anskuelse der end er bleven fremsat i Verden indtil Dato, saa er der af en ligesaa berømt Læge fremsat en anden Anskuelse lige stik derimod. Cholera har her i Landet ikke været smitsom for Personer, det havde de allerberømteste Læger sagt, men den har besægt en heel By; og saa er den bleven smitsom for Personer (En Stemme: Nei!). So, nu er den blevet erklæret for smitsom; jeg har for mig en Udtalelse af en Læge, som har gienemgaaet en Choleraepidemi, en Udtalelse, som er bleven offentlig bekendt. Denne Læge siger, at efterat det første Tilfælde indtraf i Byen, udbredte Sygdommen sig fra Mand til Mand igennem den hele By, og at det hovedsagelig var fra denne Første, at Smitten greb saaledes om sig. Nu er der Andre, som sige, at Smitten kommer fra ildestinkende Rendsstene; gaaer jeg nu omkring og betragter hele Choleraens Vandring, saa siger man mig den ene Gang: den er vandret langs ad Floderne; men Floderne ere de ildestinkende Rendsstene. I det næste Øieblik siger man mig: den er reist igennem Orkenen med Caravanerne; men Caravanerne, er det Floder, gaae de ad Floderne og ere de stinkende Rendsstene? (En Stemme: Den gaaer ad Bjergene). Det var netop det, jeg nu vilde sige; dernæst fortæller man mig, at den har været voldsom i Bjergene, at den har passeret Bjergene, men de ere dog ikke stinkende Rendsstene. Naar man nu taler om Indflydelsen af de stinkende Rendsstene her i Byen, spørger jeg, have de Folk, som have beskæftiget sig med de værste Uhumstheder, have de hovedsagelig været angrebne af Cholera, ere de, som have ført Uhumsthederne udaf Byen, bøde Mand for Mand af Cholera? Man svarer mig: saavidt vi vide, er slet ingen af dem død. Er dette Sidste Sandhed, skulde jo Erfaringen tværtimod bevise, at, for at forhindre Cholera skulde man stille disse lugtende Sager op omkring, og paa den Maade fordrive Choleraen; den Erfaring er fuldkommen saa god som nogen af de andre. Jeg paaberaaber den ikke, jeg siger: følg den ikke, fordi, seet fra den virkelige Undersøgelses Standpunkt, en saadan

Erfaring ingen Erfaring er, men de andre Erfaringer, som Vedkommende bygge paa, [ere det ligesaa lidt (En Stemme: Jo, mere!)]. De have ikke nogetsteds kunnet opsamle et eneste Øjeblik, som for den virkelige Physiker, for den Mand, som er vant til at see Sandheden igennem Marsag og Virkning, kan træde frem som en Kjendsgjerning; de have endnu ikke kunnet fremstille en eneste Stump, som virkelig ligner et saadant Beviis. Det gaaer hermed, som det gaaer med hele Lægevidenskaben; uagtet jeg skal erkende, at den gjør store Fremfærd, saa er det netop et af dens største Fremfærd, at den daglig mere og mere erkjender sin Uvidenhed i det, hvorefter den for nogle Aar siden vidste Bæst (H. Hage: Det er et stort Fremfærd!). Ja, men dette Fremfærd maa ogsaa føre til det, som jeg alene kræver, at man ogsaa her erkjender sin Uvidenhed. Der er ingen væsentlig Forskel paa dette Bebeet og paa det foregaaende, hvor man tidligere vidste Bæst, men nu erkjender sin egen Uvidenhed; dette Bebeet har tidligere ligget for, men nu er det forsaavidt nyt, som Lægerne betragte det med Troen og uden Bidden, og vi skulle følge dem i Hælene blot paa deres Tro uden Bidden! Vi have jo tidligere haft lignende Exempler her i Landet, og har man ikke rundt omkring lignende Exempler? Man kan jo dog ikke forlange, at vi, fordi det til en vis Tid er en Mode, som griber en stor Mængde hæderlige Mænd, derfor skulle hengive Borgerne til en stor Vilkaarlighed under deres specielle Behandling! Det er her en Modesyge, og denne Modesyge skulle vi give Tid til at rase ud. Dersom man vil sige mig: ja, men i Faget, i selve Kunsten, i selve Lægevidenskaben er der ingen Moder, saa vil jeg tage den hele Videnskab, saa langt den rækker, og spørge, om der er Noget, hvori der mere er Moder, der verle fra Land til Land, ja man kunde sige fra By til By? Kommer jeg til en By, saa siger man mig: den Diæt skal Du for Altting følge: nyd endelig ikke Mellemad, vi have her faaet Koldsfeber af Mellemad, og kommer jeg til den næste By, saa siger man til mig: Du har Feber, Du maa see at komme Dig igjen, din Diæt fordrer, at Du skal nyde Mellemad! Hele denne Om-